

Bildande av Åssjeape naturreservat i Jokkmokks kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Åssjeape naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 4).

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- skogsbruk, exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,

- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer,
- ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand,
- skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog,
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt,
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är naturskogen med dess stora biologiska mångfald. Områdets höga värden för friluftsliv är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,

3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 11,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen, samt
9. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

10. förändra byggnad eller anläggning,
11. uppföra älgstorn, samt
12. utföra fiskevårdande åtgärder såsom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning,
4. stängsling, röjning av ungskog samt veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker,
5. bekämpning av främmande arter,
6. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,

7. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
8. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom underhåll av väg, anläggande och underhåll av parkeringsplatser, fågeltorn, raststugor, torrdass, stigar, leder, spänger, broar, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att t ex gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner, samt
6. framföra motordrivna fordon utanför väg.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av byggnader, stigar, leder, eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,
3. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
4. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,

5. plockning av bär och matsvamp,
6. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
7. användande av terrängskoter, t ex fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer, samt
8. röjning av sly, tillvaratagande av fallna träd och träd som riskerar att falla, samt uppförande av mindre markanläggningar som t ex spänger eller eldstäder inom en radie på 25 m runt byggnader.

Beskrivning av ärendet

År 2018 gjordes en stor paketuppgörelse som berörde Naturvårdsverket, Jokkmokks allmänning och Sveaskog. Naturvårdsverket köpte elva planerade naturreservat från Jokkmokks allmänning som i sin tur fick köpa marker från Sveaskog för motsvarande värde. Inom dessa Sveaskogsmarker fanns 18 områden med höga naturvärden som Naturvårdsverket köpte av Sveaskog år 2019-2020 innan resterande delar övergick i allmänningens ägo.

Två områden utgjordes av befintliga naturreservat och tre av så kallade större hänsynsområden som Sveaskog hade avsatt frivilligt i en uppgörelse med Naturvårdsverket och länsstyrelsen år 2005 (Naturvårdsverkets rapport 5498). Övriga områden utgjordes av nyckelbiotoper som Sveaskog hade avsatt eller områden som länsstyrelsen bedömt som skyddsvärda genom egna inventeringar. Åssjeape är ett av ovanstående områden som Naturvårdsverket köpte av Sveaskog. På uppdrag av länsstyrelsen genomfördes år 2020 en inventering av området för en närmare beskrivning av de höga skogliga naturvärdena.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Gällivare skogssameby, Sirges sameby, Tuorpon sameby, Udtja sameby, Jåhkågasska tjiellde, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av Gällivare skogssameby, Sirges sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultationerna med Gällivare skogssameby och Sirges sameby har genomförts och

avslutats efter att samebyarna inte inkommit med synpunkter inom utsatt tid. Konsultationen med Sametinget har genomförts och avslutats i oenighet gällande renbete i naturreservatets syfte. Däremot har samtycke nåtts i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner. Konsultationen med Svenska samernas riksförbund har genomförts och avslutats i enighet.

Ärendet har remitterats till Försvarmakten, Sametinget, Skogsstyrelsen och Sveriges geologiska undersökningar (SGU). Skogsstyrelsen och Försvarmakten har yttrat sig och framfört att de inte har några synpunkter. Sametinget har yttrat sig och framfört att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet.

SGU har yttrat sig och framfört att området inte innehåller några gällande eller förfallna undersökningstillstånd. SGU anser att myndigheten ska ha möjlighet att genomföra undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter i naturreservatet. SGU föreslår att ett undantag för detta tillförs beslutets föreskrifter. SGU efterfrågar dessutom en konsekvensanalys med en redovisning av avvägning mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden. Detta bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av SGU:s synpunkter* nedan.

Sveaskog, Gällivare skogssameby, Jåhkågaska tjiellde, Sirges sameby, Tuorpon sameby och Udtja sameby har tagit del av förslaget. De har inte inkommit med något yttrande.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Jokkmokks kommun. Av kommunens yttrande framgår att kommunen inte har några invändningar gällande reservatsbildningen.

Samråd har även genomförts med Naturvårdsverket. Myndigheten tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och

ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Länsstyrelsens bemötande av SGU:s synpunkter

SGU har begärt att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter ska tillåtas när den utförs av en statlig myndighet.

Enligt länsstyrelsen är det inte lämpligt med ett undantag som eventuellt strider mot naturreservatets syfte, i synnerhet när potentialen för mineralutvinning är vag. Som förvaltare av naturreservatet behöver länsstyrelsen dessutom insyn i de åtgärder som planeras inom naturreservatet. Åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter bör därför i stället hanteras inom ramen för länsstyrelsens möjlighet att meddela dispens från reservatsföreskrifterna.

SGU har även efterfrågat en konsekvensanalys med en redovisning av avvägning mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden.

Enligt länsstyrelsens uppfattning finns det inte några rättsliga krav på att i ett ärende om bildande av naturreservat genomföra en sådan konsekvensanalys som SGU har efterfrågat. Den konsekvensutredning som enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning enligt huvudregeln ska genomföras innan en myndighet beslutar föreskrifter (se avsnittet *Konsekvensutredning* nedan) avser föreskrifter enligt 8 kap. regeringsformen. Det innebär att det endast är ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB som ska konsekvensutredas, och alltså inte beslut om inskränkningar enligt 7 kap. 5 och 6 §§ MB.

Länsstyrelsen hanterar ett stort antal ärenden om bildande av naturreservat. Att genomföra den efterfrågade konsekvensanalysen i varje sådant ärende skulle vara mycket tidskrävande. Om regeringen och riksdagen anser att en avvägning mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden ska göras bör denna enligt länsstyrelsen i stället lämpligen hanteras på nationell nivå i samband med att nya mål för skydd beslutas nationellt.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljökvalitetsmål:

- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Myllrande våtmarker
- Storslagen fjällmiljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen och som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB skyddas ska mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan beslut om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Åssjeape naturreservat

Kommun: Jokkmokk

Lägesbeskrivning: ca 30 km NO om Jokkmokk

Fastigheter: Majtum 1:31, Naturvårdsverket

Samebyar: Gällivare
Sirges
Tuorpon
Udtja
Jåhkågasska tjiellde

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: ca 126 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 86 ha
varav produktiv skog ca 67 ha
Våtmark ca 29 ha
Sjöar och vattendrag ca 9 ha
Övrig mark ca 2 ha

Beskrivning av området

Naturreservatet ligger i ett småbrutet moränbacklandskap. Flera små tjärnar finns inom området. Områdets skogar är i huvudsak glesa och naturligt ljusöppna, men mindre delar med tätare och mer grandominerad naturskog återfinns främst i reservatets södra del. I södra delen breder också ett större myrområde, Brändlandmyren, ut

sig. Hela reservatsområdet är tydligt präglad av brand. Naturreservatet ligger i direkt anslutning till nationalparken Muddus, och tallskogarna inom reservatet påminner om angränsande skogar inom nationalparken. Naturreservatet utgör ett värdefullt tillskott till liknande naturvärden i Muddus nationalpark och förstärker därmed krävande arters långsiktiga fortlevnad ur ett landskapsperspektiv.

I de talldominerade delarna blir områdets brandhistorik särskilt tydligt med ett påtagligt inslag av brandljud och brända stubbar med kolrester. Upprepade bränder har genererat viktiga substrat till nytta för en mängd krävande arter. Fläckporing och gräddporing är två arter av hotade vedsvampar som noterats i området. De gynnas av en lång kontinuitet av död ved från tall. Marklevande mykorrhizasvampar såsom tajgataggsvamp och motaggsvamp, som är beroende av lång trädkontinuitet av tall, har också noterats i området.

Granskogen är mestadels orörd i sen tid och har naturskogskaraktär. Skogen är flerskiktad och olikåldrig. Närheten till det öppna våtmarksområdet i södra delen av naturreservatet ger i stora delar en hög och jämn luftfuktighet gynnsam för en rad krävande arter. Gammelgransskål, en liten skålsvamp som nyttjar gamla granars skrovliga bark som livsutrymme, har bland annat hittats i området.

Delar av reservatet präglas av fröföryngrade lövskogar, av lövbrännekaraktär, med i huvudsak glasbjörk och ett visst inslag av sälg och asp. På sälg i området har den fridlysta och rödlistade vedsvampen doftticka hittats.

Skogarna inom naturreservatet är i huvudsak naturligt uppkomna efter brand, men är i stora delar påverkade av viss dimensionshuggning. Det gäller främst de talldominerade delarna i norr. Delar av tallskogen har dessutom påverkats av sentida gallring. Den grandominerade skogen i anslutning till myrområdet i söder är mindre påverkad av sentida åtgärder. Inom reservatet finns några områden där sentida påverkan är mer påtaglig och där naturvärdena i dagsläget är lägre. Myrområdet är tillsynens opåverkat och har en hög grad av naturlighet.

Reservatet utgör renbetesland. Stora delar av reservatsområdet utgör kärnområde för samebyarna Gällivare, Sirges, Tuorpon, Udtja och Jågakasska tjiellde. En fornlämning i form av en härd finns i området.

Området är av intresse för det rörliga friluftslivet. En skoterled/led finns inom reservatet. Leden utgör en förbindelse mellan bilvägen i östra kanten av reservatet och Muddusleden inne i den anslutande nationalparken. Leden passerar i anslutning till fornlämningen.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Fredrik Hörnsten som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Johan Lindberg medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

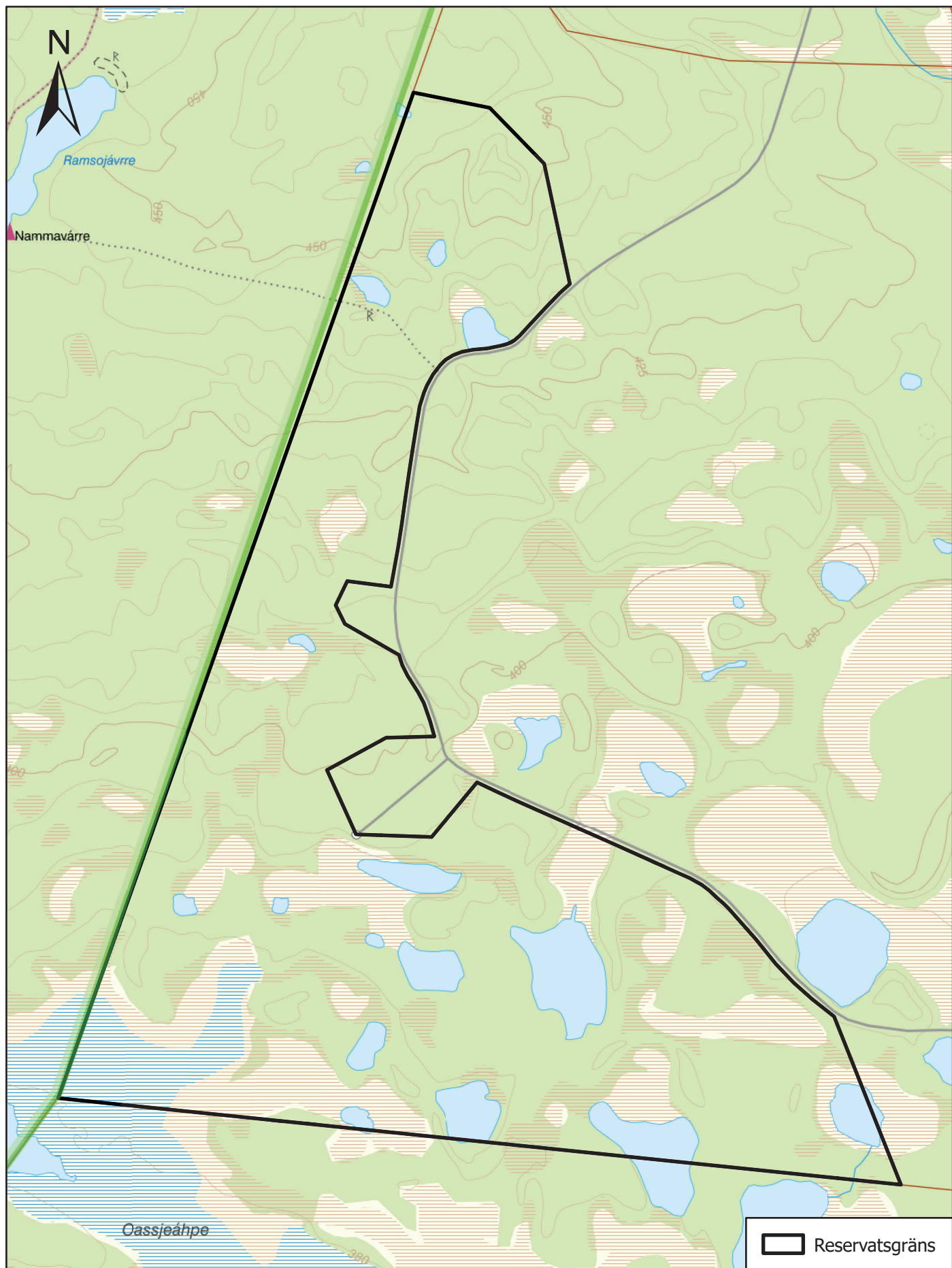
Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.

Åssjeape naturreservat

Areal: ca 126 ha

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:10 000

Ässjeape naturreservat

Jokkmokks kommun

Skala: 1:160 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

0 6 12 km

